

Regeringen vill ej gå till FN

De tal som stats- och utrikesministrarna höll i går är från en synpunkt tillfredsställande. De ger klarhet om regeringens ställningstagande till förfarandet efter de ryska nedskjutningarna av svenska flygplan och svenska flygare. Detta ställningsagande innebär att någon vädjan till Förenta nationerna inte skall ske; regeringen slår sig till ro med den ryska vägran att gå med på en internationell undersökning. Det är ett beslut som det är svårt att tillräckligt hårt brännmärka — allra helst som därmed regeringen, mitt under notväxlingen med Ryssland, avsåger sig den enda möjlighet som finns att föra saken vidare och därmed avstår från det påtryckningsmedel som eventuellt kunde tänkas förmå ryssarna att modifiera sin hållning.

Innan vi ingår på denna sak bör understrykas att de båda ministrarna gjort totalt ogrundade, men på heder och ära gående angrepp mot oppositionens ledare. De förklarar att hrr Hjalmarson och Ohlin ändrat åsikt sedan de för en vecka sedan i utrikesnämnden eller i samband med denna begärt att Sverige inte skulle i samband med avgivandet av noten till Ryssland binda sig för ett visst förfarande. "Med beklagande" förklarar hr Erlander, som på denna punkt uttrycker sig än mera aggressivt än hr Undén, måste konstateras att oppositionsledarna "icke arsett sig böra ta större hänsyn till sina egna råd för knappt en vecka sedan än att de nu förordar ett omedelbart ställningstagande". De intervjuuttalanden som hrr Ohlin och Hjalmarson gjort i Dagens Nyheter skulle alltså strida mot deras i utrikesnämnden deklarerade åsikter.

Av de klarläggande yttranden som oppositionsledarna i dag gör i Dagens Nyheter framgår det verkliga äget. Högerens och folkpartiets ledande representanter har hela tiden hållit på att hänvändelse i sista hand — ordet omedelbart är hr Erlanders uppfinning — borde ske till FN. Inför avgivandet av senaste noten till Sovjet var utrikesledningen benägen att i samband med denna not meddela att en vädjan till FN inte skulle komma i fråga. Det lyckades då för oppositionens talesmän — inte utan stöd från annat håll — att förmå regeringen att åtminstone inte omedelbart deklarerar denna linje, en deklARATION som skulle göra noten till Ryssland verkningslös. Detta innebar naturligtvis inte något avstående från tanken att FN borde anlitas vid fortsatt rysk vägran, alldeles tvärtom. Men nu har de båda excellenserna panna att påstå att det är oppositionsledarna som ändrat ståndpunkt — då de vidhåller sin hela tiden fast-

hålla ståndpunkt — och att begagna denna anklagelse som ett motiv för att frångå det löfte att hålla saken öppen som regeringen lämnade för en vecka sedan och som tycktes bestyrkt av ordalydelsen i noten till Ryssland.

De skäl som anförs för att inte gå till FN antyds i korthet i regeringsdeklarationerna. En hänvändelse till FN är enligt denna organisations stadga tvivelaktig, det är det ena skälet. "Varje tvist vars forbestånd är ägnat att sätta upprätthållandet av internationell fred och säkerhet i fara" — det är den definition som här åsyftas. Meningen är tydligen att möjliggöra hänvändelse till FN då en tvists "forbestånd" sätter "internationell säkerhet i fara", ordet "säkerhet" vore meningslöst om endast möjligheten av ett fredsbrott avsågs, ty att ett fredsbrott rubbar även säkerheten behöver inte fastslås. Att en rysk politik som innebär nedskjutande av svenska flygplan och flygare är en fara för säkerheten kan väl inte gärna bestridas; den innebär nämligen också en fara för freden, såvida man inte utgår ifrån att störandet av svenska plan och mordandet av svenskar är i överensstämmelse med fredlig ordning. Hur många nedskjutningar, hur många mord behövs för att en svensk regering häri skall se en fara för "fred och säkerhet"?

Det andra argumentet går ut på att vi bör undvika att förvandla en rättstvist till en politisk fråga. Det argumentet är om möjligt än konstigare. Någon internationell rättsordning av den art som säkrar ett rättsförfarande vid kränkningar av folkkrätten finns inte. Det gäller att genom handlingar som varje människa kallar politiska söka vinna rätt då en kränkning skett. Det är politik då vi skriver noter till Ryssland, precis lika mycket som om vi begärde stöd av FN. Hur kan det över huvud påstås att en vädjan till FN som just gäller åstadkommandet av en rättslig lösning skulle vara politisk i någon "sämre" mening? Jo, under en förutsättning är ett sådant enligt vanliga begrepp absurt påstående möjligt — nämligen om man anser det olustigt att vår rättvisa sak får stöd av de fria nationerna, om man till varje pris vill undvika att ens ett ögonblick komma i gemenskap med den krets av demokratier som vi dock i hjärtat hör till.

Regeringen har givit upp, den har i de dagar då den svenska noten behandlas i Moskva sagt ifrån att den böjer sig för den ryska fräckheten utan att vädja till det forum vars värde just för de små staterna den är efter år förkunnat. Den har fullbordat detta svek samtidigt som den mot svenska politiker riktar anklagelser vilkas grundlöshet är uppenbar vid varje prövning, men som tydligen anses användbara för att förvirra den svenska opinionen i själva saken. Den har begagnat argument vilkas karaktär av dimridå är uppenbar. Den lutar på okunnigheten och slöheten, på att tiden går och allting glöms bort.